

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Kripos

Deres referanse:
22/117983

Vår referanse:
22/117983 - 18

Dato:
01.09.2022

Hørings svar - endringer i gravplassloven om digital gravferdsmelding

Det vises til høring fra Barne- og familiedepartementet av 23. juni 2022 og tilhørende skriv fra Politidirektoratet av 22. august 2022, hvor frist for eventuelle merknader er satt til 16. september 2022.

Kripos har en merknad til høringen. Denne knytter seg til departementets forslag om å oppheve kravet om melding til politiet før kremering, jf høringens punkt 8.

Kripos er norsk politis sentrale bistandsenhet og kompetansesenter. Vi er fagforvalter for flere sentrale områder innenfor etterforskning – herunder etterforskningsledelse, og driver utstrakt bistand gjennom blant annet taktisk e-ledelse i saker som involverer dødsfall.

Kravet om melding til politiet før kremering følger av gravplassloven § 10 annet ledd. Formålet med meldingsordningen er – som det fremgår av annet ledd – å gi politiet anledning til å utsette kremeringen for gjennomføring av en nærmere undersøkelse av liket, jf reglene om sakkyndig likundersøkelse i straffeprosessloven § 228 og for øvrig utfyllende regler i påtaleinstruksen kapittel 13.

Det primære formål med en sakkyndig likundersøkelse er – som det fremgår av straffeprosesslov og påtaleinstruks – å bidra til avklaring av mistanke om at døden skyldes straffbar handling. En straffbar handling med mulig dødsfølge er et meget alvorlig forhold – hvor det er helt sentralt at man gjør de undersøkelser som er mulige og nødvendige for avklaring av mistanken. Sakkyndig undersøkelse av lik vil i så henseende i mange tilfelle være en helt sentralt og avgjørende undersøkelse for nærmere avklaring av blant annet dødsårsak. Der lik skal kremeres forutsetter slik undersøkelse at politiet blir varslet slik at kremeringen kan utsettes. Meldingsplikten i gravferdsloven er således en viktig forutsetning for at avgjørende undersøkelser kan foretas i svært alvorlige saker.

Departementet viser til at politiets "*informasjonstilgang er endra*" gjennom digital døds melding. Kripos kan ikke se at digital døds melding innvirker på behovet for varsling om forestående kremering. Basert på vår forståelse av digital døds melding knytter denne seg til legens plikt til varsling - herunder plikt til å varsle ved "unaturlig dødsfall". Denne plikten endres ikke ved digital døds melding, men det er da heller ikke legens meldeplikt som er av interesse for foreliggende spørsmål. Krematoriens varslingsplikt har en annen funksjon; - å gi

Kripos

politiet mulighet til å utsette kremering dersom politiet mottar opplysninger eller for øvrig blir kjent med omstendigheter som tilsier at liket bør undersøkes. Slike omstendigheter trenger ikke å ha sitt utgangspunkt i varsling fra lege.

Departementet ber videre særlig om høringsinstansenes vurdering av om gravplassloven § 10 fjerde ledd "*...åleine vil gi politiet tilstrekkeleg grunnlag for å unngå bevisøydelegging*". Aktuell bestemmelse sier at "*Politiet kan kreve kremasjonen utsatt dersom det er grunn til å tro at det vil bli besluttet sakkyndig likundersøkelse i medhold av straffeprosessloven § 228*". Slik utsettelse forutsetter imidlertid en melding – nærmere bestemt den melding som krematoriet er forpliktet til å sende politiet etter bestemmelsens tredje ledd. Bestemmelsens fjerde ledd vil således på ingen måte *alene* gi politiet det grunnlag den trenger.

Det er etter dette Kripos vurdering at kravet om melding til politiet ikke kan oppheves - slik departementet foreslår – med mindre andre løsninger sikrer varsling av politiet om forestående kremering. Slik vi forstår høringsnotatet – og ut fra det vi for øvrig er kjent med – finnes ingen andre løsninger i dag. Kripos mener derfor departementets forslag ikke har gode grunner for seg.

Til departementets fotnote nr 23 vil vi for øvrig bemerke at sjelden bruk av politiets mulighet til å utsette kremasjon fremstår som et dårlig egnet argument for avskaffelse av varslingsplikten. Det ligger i hele ordningens natur at utsettelse av kremering – som forutsetter mistanke om død ved straffbar handling – har en sjelden forekomst. Det skal samfunnet være glad for.

Med hilsen

Ketil Haukaas
ass. sjef Kripos

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.